

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาคณะแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานใน
โรงเรียนประถมศึกษาวัดไพรขลา จังหวัดปทุมธานี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาคณะแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานของครูที่ทำงาน
ร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไพรขลา จังหวัดปทุมธานี

คำถามในการวิจัย

ครูโรงเรียนวัดไพรขลา จังหวัดปทุมธานี มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน
หลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาคณะแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานหรือไม่ อย่างไร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน
การแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน
- 1.2 ดำรวจปัญหาการเรียนการสอนของครูที่เป็นประชากรแล้วร่วมมือกัน
สังเคราะห์และช่วยกันสังเคราะห์เพื่อหาปัญหาพร้อม เพื่อนำไปเป็นเนื้อหาในการฝึกการร่วมมือแก้
ปัญหาระหว่างเพื่อนร่วมงาน

ขั้นที่ 2 การสร้างโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

- 2.1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมฯ
- 2.2 การกำหนดกรอบแนวคิดและสาระสำคัญของโปรแกรมฯ
- 2.3 การสร้างเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ
- 2.4 การตรวจสอบและปรับปรุงเอกสารและสื่อประกอบการใช้โปรแกรมฯ

ขั้นที่ 3 การทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี มีวิธีดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดไผ่ฝ่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี ปีการศึกษา 2541 จำนวนทั้งสิ้น 8 คน

3.2 การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

3.2.1 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลต่าง ๆ

ประกอบด้วย

- 1) แบบบันทึกการเสนอปัญหา
- 2) แบบบันทึกการร่วมมือกันหาทางแก้ปัญหาของคู่พิเศษ
- 3) แบบบันทึกการสังเกตการแก้ไขปัญหามิใช่ในชั้นเรียน
- 4) แบบบันทึกการรายงานผลการปฏิบัติการแก้ปัญหา

และข้อมูลจากการบันทึกย่อของผู้วิจัย ข้อมูลจากเทปบันทึกเสียง ภาพถ่าย

3.2.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี

3.3 การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ระยะเตรียมการก่อนการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลพฤติกรรมของครูที่เป็นประชากรโดยการจดบันทึกการสังเกต พฤติกรรมของครูก่อนใช้โปรแกรมในการทำงานร่วมกัน และสังเกตการสอนของครูที่เป็นประชากรเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการเรียนการสอนใช้เวลา 1 สัปดาห์

ระยะที่ 2 ระยะทดลองใช้โปรแกรมขั้นที่ 1 ซึ่งแรงจูงใจเกี่ยวกับโปรแกรม การพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน และเอกสารแนะนำโปรแกรม ระยะเวลา 2 สัปดาห์

การใช้โปรแกรมขั้นที่ 2 การจัดกิจกรรมการทำงานร่วมกัน ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็กที่เป็นปัญหา และเก็บรวบรวมข้อมูล โดยครูเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้เวลาในการดำเนินการ 8 สัปดาห์

ระยะที่ 3 ระยะหลังทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองใช้โปรแกรมฯ ระยะเวลา 1 สัปดาห์

3.4 การตรวจสอบความเที่ยง และความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ด้านการเก็บข้อมูล คือ การเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันจากหลายวิธี ได้แก่ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การศึกษาจากร่องรอยเอกสาร และสภาพแวดล้อม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูลการสร้างเป็นข้อสรุปย่อย การจัดกลุ่มข้อมูล การหาแบบแผน

การวิเคราะห์แบบตรรก และการประมวลผลข้อมูลเข้าด้วยกัน และสร้างเป็นบทสรุป ด้วยการวิเคราะห์แบบอุปนัย

3.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และความคิดเห็นของครูที่เป็นประชากร จำนวน 8 คน

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี มีวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี

4.2 นำเสนอโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

1. หลังการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี ครูประถมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกัน ดังนี้ 1) กล้าพูดเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง 2) รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานให้เข้าใจก่อนจะแตกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ 3) ร่วมแสวงหาความรู้กับเพื่อนร่วมงานในการแก้ปัญหา 4) ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา การทดลองแก้ปัญหา และการปรับวิธีให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ 5) รายงานผลการแก้ปัญหาตรงตามสภาพความเป็นจริงให้เพื่อนร่วมงานทราบ

2. โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี ฉบับสมบูรณ์

โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษาได้ฝึกใช้ทักษะการคิดและประมวลข้อมูลที่เป็นความรู้ต่าง ๆ โปรแกรมฯ ประกอบด้วย หลักการวัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีการดำเนินการ มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเตรียมการ และขั้นกิจกรรม กิจกรรมประกอบด้วย 8 ขั้นตอน 1) การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน 2) การช่วยกันเลือกปัญหาที่จะแก้ไขในการเรียนการสอน 3) จับคู่ปรึกษาหารือร่วมกันในการแก้ปัญหา 4) ผลัดกันสังเกตการแก้ปัญหาในห้องเรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับครั้งที่ 1 5) รายงานผลการปฏิบัติการแก้ปัญหาต่อกลุ่มย่อย รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 6) จับคู่ช่วยกันวางแผนแก้ไขปรับปรุงการแก้ปัญหาตามข้อเสนอแนะ 7) ผลัดกันสังเกตการสอนและให้ข้อเสนอแนะครั้งที่ 2 8) สรุปรายงานผลการปฏิบัติการแก้ปัญหาต่อกลุ่มใหญ่ เก็บเป็นข้อมูลไว้ใช้ต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดไผ่ฝ่น จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายเป็นหัวข้อ โดยลำดับดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของครู 5 ประเด็น ดังนี้

1.1 ครูเข้าประชุมกลุ่มปรึกษาและกล้าพูดเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

1.2 รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานให้เข้าใจก่อนจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์

1.3 ร่วมแสวงหาความรู้กับเพื่อนร่วมงานในการแก้ปัญหา

1.4 ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา ทดลองแก้ปัญหา และการปรับวิธีให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้

1.5 รายงานผลการแก้ปัญหาตรงตามสภาพความเป็นจริงให้เพื่อนร่วมงานทราบ

2. ข้อสังเกตการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดโปรยฝน จังหวัดปทุมธานี

3. ประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการดำเนินการใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดโปรยฝน จังหวัดปทุมธานี

1. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของครู 5 ประเด็น ดังนี้

1.1 ครูเข้ากลุ่มปรึกษา และกล้าพูดเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

ครูที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานเข้าประชุมกลุ่มปรึกษาระบุปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง ได้แก่ ปัญหาพฤติกรรมของเด็กนักเรียน แสดงให้เห็นถึงครูต้องการจะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองและเป็นผู้ที่ระบุปัญหาหรือสิ่งที่ครูอยากจะทำด้วยตนเอง ทั้งนี้ครูเกิดความไว้วางใจเพื่อนร่วมงาน เห็นความสำคัญจากการร่วมมือกันเพื่อนร่วมงานที่ช่วยเหลือตัวครู ทำให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยวที่จะแก้ปัญหาตนเองตามลำพังซึ่งมีเพื่อนร่วมรับรู้ในบรรยากาศ หรือสิ่งแวดล้อมเดียวกัน มีปัญหาค้าง ๆ กัน และมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สอดคล้องกับ Edge (1992) กล่าวถึง การพัฒนาตนเองไม่ใช่หมายถึงการแยกตัวไปตามลำพัง แต่เป็นการกระทำร่วมกับบุคคลอื่น นั่นคือ เพื่อนร่วมงาน แต่ยังคงกระทำด้วยมือของตนเอง และได้รับการฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อนจากกิจกรรมการสร้างความตระหนักในความสำคัญของการร่วมมือ การเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้ครูกล้าพูดเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟัง

1.2 รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานให้เข้าใจก่อนจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์

การทำงานร่วมกันของครูจากการเข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมที่จัดให้ครูได้มีโอกาสใช้ความคิดทบทวนปัญหาตนเองในการจัดการเรียนการสอน ครูใช้พื้นฐานแนวคิดของการร่วมมือ เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจประสบการณ์ เข้าใจ การมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทางสังคมของครู ในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์ที่ผู้พูด (เพื่อนครู) พูด

โดยแสดงลักษณะการเป็นผู้ฟังที่ดี รอให้เพื่อนคุยได้พูดในประเด็นที่ตัวเองอยากนำเสนอให้จบ แล้วค่อยเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งจะมีความมั่นใจและเห็นคุณค่า

1.3 ร่วมแสวงหาความรู้กับเพื่อนร่วมงานในการแก้ปัญหา

การเข้าร่วมโปรแกรมฯ ครูได้มีโอกาสเลือกบุคคลที่ตัวเองทำงานแล้วเกิดความสบายใจ และทำให้การดำเนินการนั้นราบรื่น ในการร่วมแสวงหาความรู้เพิ่มเติม การระดมสมองในการหาแนวทางการแก้ปัญหา ร่วมศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ซึ่ง Trotzer(1977) กล่าวถึงเพื่อนที่ร่วมรับรู้ปัญหาของเพื่อนว่าเป็นเสมือนปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีบทบาทการช่วยเหลือ และเป็นผู้รับประโยชน์จากการเป็นผู้ช่วยเหลือ คือสามารถนำแนวทางที่ร่วมแสวงหาไปใช้กับปัญหาที่ตนประสบ และเห็นคุณค่าในตนเองที่สามารถแก้ปัญหาได้โดยมีเพื่อนร่วมงานร่วมศึกษาค้นคว้าด้วย

1.4 ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา ทดลองแก้ปัญหา และการปรับวิธีให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้

ครูเข้าร่วมโปรแกรมฯ เข้าร่วมในการวางแผนการดำเนินการแก้ปัญหาตามแนวทางที่เลือกไว้ และการปรับวิธีให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูได้เป็นผู้ระบุปัญหา และร่วมกับเพื่อนที่ตนเองไว้วางใจ ทำให้ใจกว้าง มีการตรวจสอบการปฏิบัติงาน คือ การเข้าไปสังเกตการแก้ปัญหาในชั้นเรียน และการทดลองหลาย ๆ วิธีจนได้วิธีที่เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนนั้นคือ ปรับวิธีการนำไปใช้ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นำวิธีการแยกเด็ก มาใช้แก้ปัญหา เด็กไม่ส่งการบ้าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นำแนวทางไปปรับโดยแยกเด็กที่เป็นต้นเหตุออกจากกลุ่มเพื่อน ๆ เพื่อแก้ปัญหาความเป็นระเบียบในห้องเรียน

1.5 รายงานผลการแก้ปัญหาตรงตามสภาพความเป็นจริงให้เพื่อนร่วมงานทราบ

ครูที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ รายงานผลการดำเนินการแก้ปัญหาที่ครูได้ดำเนินการแก้ปัญหาตามวิธีที่ครูเลือก โดยมีเพื่อนร่วมงานที่ครูจับคู่ ร่วมบันทึกผลการสังเกตการแก้ปัญหาในชั้นเรียน รายงานผลทั้งของตัวเองและของคู่พิทศ ตามที่เป็นจริง ทั้งนี้ครูได้เข้าไปดำเนินการจริง ทุกขั้นตอน ทำให้สามารถรายงานผลการดำเนินการ เพื่อให้เพื่อน ๆ ที่เข้าร่วมประชุมกลุ่มทั้งในกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ร่วมรับรู้ และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ปรับแนวทางในการแก้ปัญหาของโรงเรียน จึงทำให้ครูรายงานตามข้อเท็จจริงที่พบเพื่อหาวิธีที่เกิดข้อจำกัดน้อยสุด และได้แนวทางที่ผ่านการปฏิบัติจริง ๆ ของครูทุกคนและครูทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันในวิธีการแก้ปัญหาซึ่งสอดคล้องกับ พัทนิ เศษประเสริฐ (2533) กล่าวถึงกิจกรรมทุกกิจกรรมครูต้องเป็นผู้ระบุปัญหา ความต้องการที่จะพัฒนา จึงจะทำให้ครูเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเมื่อเห็นว่าพฤติกรรมนั้นเปลี่ยนแล้ว

2. ข้อสังเกตจากการทดลองใช้โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน ในโรงเรียนวัดโปรงฝน จังหวัดปทุมธานี

2.1 การดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ที่ประสบผลสำเร็จ

2.1.1 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมฯ

การเริ่มจากปัญหาที่ครูเลือกเอง มีความหมายสำหรับครูและทำให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมเต็มที่ การที่เป็นเช่นนี้เป็นพื้นฐานสำคัญให้ครูประสบความสำเร็จ และพอใจในกระบวนการทำงาน เดิมใจในการดำเนินการแก้ปัญหาในลำดับต่อ ๆ ไป แม้ปัญหาที่เลือกอาจดูไม่สำคัญนัก หรือระดับความเร่งด่วนน่าจะต่ำกว่าปัญหาอื่น ๆ ซึ่กมากในสายตาของนักการศึกษา หรือนักจิตวิทยา แต่กระบวนการเรียนรู้ที่ครูได้เลือกเองและแก้ปัญหาเองจะมีผลในระยะยาว ทำให้เกิดการแก้ปัญหาอื่น ๆ อีกต่อ ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง และกระตือรือร้นมากกว่าการรับคำแนะนำในการเลือกปัญหาจากบุคคลภายนอก ในขณะที่ผู้ปฏิบัติไม่ได้ตระหนักในความสำคัญของปัญหา หรือยังไม่สามารถมองจากมุมมองของนักวิชาการได้

จากผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงาน มีจุดเด่นที่ช่วยให้ประสบความสำเร็จสูงในการส่งเสริมให้ครูเกิดความตระหนักในการแก้ปัญหา โดยเริ่มจากปัญหาที่ครูเป็นผู้เลือกเทคนิควิธีการที่หลากหลาย และการดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตัวของครู แม้ปัญหาที่แก้ไ้จะไม่หมดไปอย่างสิ้นเชิง แต่อย่างน้อยก็มีโอกาสสำเร็จมากกว่าจะทิ้งหรือปล่อยไว้เป็นเรื่องของครูที่เกี่ยวข้องตามลำดับที่จะแก้ไข

2.1.2 เทคนิคต่าง ๆ กระบวนการการร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานในการแก้ปัญหา

การเกิดความตระหนักในความสำคัญของปัญหาของครูและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนในทางที่ดีขึ้น โดยสามารถประมวลความรู้จากการเข้าร่วมกิจกรรมไปแก้ไ้ปัญหา พฤติกรรมนักเรียนในห้องเรียนของตนได้ผลสำเร็จ รวมถึงความรู้สึภาคภูมิใจในผลงานที่ครูได้มีส่วนร่วม ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมที่ประกอบด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายที่สอดคล้องกับธรรมชาติและสภาพความเป็นอยู่ของครู ซึ่งได้แก่ การประชุมนิเทศ การทำแบบสำรวจตนเอง การทำกิจกรรมเกี่ยวกับความร่วมมือ การระบุปัญหา การจับคู่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแสวงหาข้อมูลที่เพิ่มเติม การวางแผนการแก้ปัญหา, การนำวิธีที่เลือกไปใช้ในชั้นเรียน, การสังเกตโดยเพื่อนคู่นิเทศ, รายงาน, นำวิธีที่ได้รับการแนะนำจากกลุ่มไปปฏิบัติซ้ำในปัญหาเดิม การรายงานผลการปฏิบัติและประเมินผลเพื่อสรุปรวบรวมข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ไ้พฤติกรรมเป็นรูปเล่ม การเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ข้อดีของเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การจัดกิจกรรมประสบผลสำเร็จ มีดังนี้

1) ปฏิบัติได้ง่าย เพราะไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ครูได้มีโอกาสเลือกสิ่งที่ตัวเองอยากพัฒนา กระบวนการที่ทำเป็นลักษณะการแก้ไบบัญญาโดยมีเพื่อนร่วมงานที่เป็นครูอยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ครูทุกคนรู้จักกันคืออยู่แล้ว และยังรู้จักเด็กนักเรียนที่ตนเองสอนอยู่ในชั้นปัจจุบัน และเคยสอนมาก่อน การประชุมปรึกษาหารือโดยเฉพาะกับคุณิเทศก์กระทำโดยความสบายใจ เปลี่ยนที่ประชุมปรึกษาตามสะดวก เช่น หน้าที่รบบียง หน้าที่ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องธุรการ ลักษณะการสนทนาปรึกษาจะช่วยกระตุ้นให้คนอื่น ๆ อยากแสดงความคิดเห็นของคนออกมาช่วยเสริมบรรยากาศ ลดความขัดแย้ง มีการสื่อสารอย่างเปิดเผย การให้ข้อมูลแก่กันในประสบการณ์ที่แต่ละคนมีแตกต่างกัน

2) ครูได้ปฏิบัติกับผู้ที่ถูกใจ ก็จะสามารถเปิดใจ การยอมรับกันทำตัวให้มีค่าควรแก่การไว้วางใจ มีการให้ข้อมูลเป็นประโยชน์และถูกต้อง เข้าใจในบทบาทของตนเอง เป็นเสมือนภาวะจากสองสะท้อน กล่าวถึงจุดเด่น จุดด้อยของแต่ละฝ่ายมาวิเคราะห์ วิจาร์ณ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนาตนเองนำไปสู่การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพผ่านการช่วยเหลือกัน การให้ข้อมูล การให้คำปรึกษา ผู้วิจัยพบว่า ในช่วงครุณาวิธีไปใช้แก้ไขในชั้นเรียน พบครู 2 คน ช่วยเหลือกัน คือ เด็กอนุบาล 2 ร้องจจะอาดาว เหมือนเพื่อน ๆ ที่ปฏิบัติตัวได้รับผิดชอบดูแลความเรียบร้อยตามจุดต่าง ๆ แต่เด็กนักเรียนคนที่ร้องเป็นสมาชิก (เป็นเด็กพิเศษ) ครูปรึกษา "บอกถ้าวันนี้ไม่มีเป็นสมาชิกที่ดี ครูจะดู เนี่ยครูน้องทำมงกฏดาว เด็กดีประจำวันขึ้นสมาชิก 1 อัน"

3) การเสริมแรงกัน มีการสร้างขวัญและกำลังใจ มีเพื่อนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไบบัญญา ไม่ปฏิบัติอย่างโดดเดี่ยว ทำให้เพิ่มความมั่นใจในตนเอง ผู้วิจัยพบว่า ครูเป็นคุณิเทศให้กำลังใจกับคู่ตนเอง เช่น "ครูหยอหยอนมีสื่อมีกิจกรรมน่าสนใจ ไม่น่าเบื่อดี ดูเด็กพาเขาไม่เหม่อ แต่อาจตอบผิดก็ช่างเขาให้เขาได้มีส่วนร่วม" "เนี่ยครูน้องห้องผิด จากหน้ามือเป็นหลังมือเลยก่อนนี้ห้องละ เดียวนี้ห้องเป็นระเบียบ และครูก็เสียงไมแหบบอกดาวเก็บอีกต่อไปแล้ว"

มีการนำตัวอย่างการแก้ไบบัญญาของเพื่อนครูไปใช้ แต่ต้องดูผลต่อไปอย่างน้อยก็มีทางที่จะสำเร็จมากกว่าคิดคนเดียว ซึ่งหากรวมกลุ่มกันเราสามารถมองปัญหาได้ดีกว่า ถ้ายังมีใครได้พูดคุยปรึกษาหารือก็จะอิงแก้ไบบัญญาในระยะยาวได้

2.2 การดำเนินการใช้ไปจนเกษมฯ ที่ไม่ประสบผลสำเร็จเต็มที่เนื่องมาจาก

1) ครูมีงานอื่นนอกเหนือจากงานด้านการสอน บางครั้งงานเร่งต้องออกไปทำ ทำธุระข้างนอกก็ต้องเลื่อนตารางที่นัดหมายออกไป ทำให้ครูที่คอยก็ต้องสอนคนเดียว หรือหาครูอื่น ๆ แทน หรือบางครั้งก็ไม่สามารถดูการนำวิธีแก้ไขไปใช้ได้

2) ผู้วิจัยอายุน้อย ทำให้ครูในโรงเรียนไม่เกรงใจที่จะขอเลื่อนหรือบอกไม่ว่าง หรือ มีงานอื่น ๆ ไปข้างนอก แต่รู้สึกไว้วางใจ ตัวผู้วิจัยเป็นคนวางใจ บอกให้ทราบก่อนจะไปไหน หรือติด ธุระอย่างไร ก่อนทุกครั้ง

3) ระยะเวลาที่จัดช่วงภาคเรียนที่ 2 เป็นช่วงกิจกรรมกีฬา มีการลดคาบเวลาเรียน เหลือชั่วโมงละ 50 นาที ทำให้มีการฝึกซ้อมกีฬาช่วง 14.30 - 15.30 น. ทำให้กิจกรรมปรับไปตาม เวลาฤดูใดสะดวก หรือซ้อมกีฬาไปสังเกตดูนั้นก่อน ทำให้บางครั้ง ผู้วิจัยต้องเลื่อนตารางเวลาใน โปรแกรมฯ ออกไป หรือบางครั้งสังเกตถึง 2 คู่ ใน 1 วัน

3. ประโยชน์ที่ได้จับเพิ่มเติมจากการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

ด้านครูผู้ใช้โปรแกรมฯ

1) ครูมีสัมพันธภาพในระหว่างการประชุมปรึกษาหารือ หาแนวทางร่วมกันในการ แก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาร่วมกันทั้งโรงเรียน มีลักษณะร่วมคิด ร่วมกัน ทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา เกิดการยอมรับกัน ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ การติดต่อสื่อสาร แก่กัน

2) ครูมีความมั่นใจในตัวเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาได้ลงมือ กระทำและยังได้ช่วยเหลือเพื่อน เพื่อนยังสามารถนำแนวทางไปใช้ในทางแก้ไข สามารถแก้ปัญหา ในระยะยาว

3) ครูได้ข้อมูลไว้สำหรับเป็นแนวทางที่ผ่านการปฏิบัติจริงให้เป็นคู่มือใช้ในการแก้ไข เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในลักษณะนี้

4) ครูเป็นผู้หนึ่งที่สอนครูช่วยลดความตึงเครียดให้กับครูที่มีความรู้สึกเหมือนมีใคร คอยจับผิด ทำให้ครูรู้สึกสบายใจ และเป็นกันเอง

5) ครูรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน ไม่ว่าจะอยู่ส่วนใดก็จะช่วยกันพัฒนาเพราะ รู้ว่าจะป็นผลดีต่อโรงเรียน และนักเรียนร่วมกัน

ด้านโรงเรียน

ทำให้โรงเรียนมีนโยบายจัดโครงการต่อเนื่องต่อไปคือ

1) โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งผู้ช่วยทำหน้าที่เป็นฝ่ายวิชาการของโรงเรียนนำวิธี การแก้ไข และนำเสนอที่ประชุมจากกรณีศึกษาพฤติกรรมขาดความร่วมมือกิจกรรมที่ได้ลงให้เด็กใน ห้องเรียนทำตารางบันทึกการช่วยเหลือเพื่อนในแต่ละวัน อาจารย์ใหญ่และที่ประชุมเห็นด้วยว่าเป็น โครงการน่าสนใจ

2) โครงการประชุมนิเทศ และปัจฉิมนิเทศ โดยการเชิญผู้ปกครองมารับทราบความเคลื่อนไหวของทางโรงเรียน ซึ่งจากการดำเนินการเรียกประชุมครั้งก่อน ๆ มีผู้มาประชุม หรือมีแต่กรรมการมาเพียง 1-2 คน มีการวางแผนจัดปีการศึกษาหน้า

3) ตารางผู้บริหารพบนักเรียน

ผู้บริหารหลังจากดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียน เห็นว่า นอกจากจะมีการนิเทศภายในสำหรับตัวครูผู้สอน แล้วน่าจะมีการนิเทศเด็กนักเรียน จึงจัดชั่วโมงโดยความสนใจของครูประจำชั้นและนักเรียน ได้ผลของตารางผู้บริหารพบนักเรียน ดังนี้คือ

ตารางที่ 10 ตารางผู้บริหารโรงเรียนวัดโปรยฝนพบนักเรียน

ชั้น	วัน	เวลา
ประถมศึกษาปีที่ 1	จันทร์	09.30 น. - 10.30 น.
ประถมศึกษาปีที่ 2	พุธ	13.30 น. - 14.30 น.
ประถมศึกษาปีที่ 3	พฤหัสบดี	14.30 น. - 15.30 น.
ประถมศึกษาปีที่ 4	อังคาร	14.30 น. - 15.30 น.
ประถมศึกษาปีที่ 5	จันทร์	14.30 น. - 15.30 น.
ประถมศึกษาปีที่ 6	ศุกร์	12.30 น. - 13.30 น.

หัวข้อในการพบนักเรียน ได้แก่ ระเบียบ มารยาท การแต่งกาย เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้บริหารยังให้ความสนใจในการตรวจตราดูแลห้องเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เมื่อครูประจำชั้นต้องไปทำธุระข้างนอก และเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาขึ้นในห้องเรียน

ตัวอย่าง กรณีที่ 1 เด็กนำเงินมารวมกันแล้วจับเบอร์ มีค่าว่า ได้ - ไม่ได้ โดยมีเงินวางกองกลางคนละ 1 บาท

กรณีที่ 2 เด็กขโมยรถมอเตอร์ไซด์ แล้วนำไปถอดเป็นจีน ๆ เพื่อนำมาประกอบเป็นรถคันใหม่

กรณีที่ 3 การขโมยเงินจากห้องสหกรณ์

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

1. กรณีที่ครูจำเป็นต้องไปทำงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้ครูนิเทศต้องขาดครูนิเทศ แก้ไขได้โดยสามารถให้สมาชิกเป็นกลุ่มย่อยคนใดคนหนึ่ง หรือสมาชิกที่เหลือช่วยเป็นครูนิเทศให้ เพราะมีแนวทางที่บอกว่าใช้วิธีการใด ไม่จำเป็นต้องเป็นครูนิเทศเฉพาะคู่ของตนเอง
2. เมื่อผู้จัดโปรแกรมควรเป็นคนที่มีครูทั้งโรงเรียนเกรงใจ ให้ความเคารพ นั่นคือตัวของผู้บริหาร เพราะครูจะเกรงใจ และให้ความเคารพในความเป็นผู้นำ
3. ระยะเวลาที่จัดเป็นไปได้ ควรจัดตั้งแต่ต้นทอมจนถึงปีการศึกษาต่ออย่างต่อเนื่องจนถึงการประเมินผลการเรียน
4. จากกรณีได้กรวมเงินจับเบอร์ วิธีแก้ไขควรนำเด็กพวกนี้ที่มีหัวในทางจัดการ แต่ต้องอธิบายเหตุผล ลองให้เด็กคิดถึงความคิดตัวเอง ตลอดจนการนำเงินในโครงการมา และต้องมีของตอบแทนให้กับเขา โดยให้เด็กออกความคิดว่าจะทำอย่างไร จะช่วยเหลือโรงเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อหาเงินมาสมทบทุนโรงเรียนอย่างไร

กรณีเด็กขโมยรถ จะเห็นได้ว่าสังคมปัจจุบันมีปัญหารุนแรงโดยเฉพาะปัญหาวัยรุ่นกันคิดมากขึ้น ดังนั้นน่าจะมีการหยุดไม่ให้เกิดขึ้นในเด็กระดับประถมศึกษาอย่างกรณีการลักขโมยรถ ถ้าครูมีการสืบหาสาเหตุคืออะไร อย่างจริงจัง เด็กคนนั้นน่าจะชินช่างพิชิตได้ ถ้ารู้จักประยุกต์อย่างสร้างสรรค์ ทำให้เขารู้สึกชื่นชมในความสามารถที่เขาไปในทางที่ถูก ทางโรงเรียนน่าจะรวบรวมเด็กพวกนี้มาฝึกปฏิบัติการโดยมีห้องให้เด็กพวกนี้สามารถฝึกซ้อม จนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในท้องถิ่น หรือเป็นที่เลี้ยงใ้เลี้ยง ๗ ในการฝึกซ้อมรถจักรยาน

กรณีเด็กขโมยเงินจากห้องสหกรณ์ของโรงเรียน แก้ไขโดยการแต่งตั้งให้เด็กคนนั้นเป็นคนทำหน้าที่ขายของในสหกรณ์ ใ้รับผิดชอบด้วย ขายของให้ได้กำไร ถ้าขาดทุน หรือของสูญหาย เสียหาย ต้องให้เด็กคนนี้มีส่วนรับผิดชอบด้วย

5. จากการวิเคราะห์จากสภาพการณ์แวดล้อม ผู้วิจัยเสนอแนะ ดังนี้
 - 1) ผู้บริหารควรรหาโอกาสทำให้คณะครูในโรงเรียนได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น ควรจัดบรรยากาศ หรือที่ทานอาหารร่วมกันสักแห่งหนึ่ง ซึ่งแต่เดิมมีการเก็บเงินครูแล้วทานอาหารร่วมกันที่โรงอาหาร
 - 2) ครูบางคนอาจมีความคิดที่ไม่ตรงกัน แต่ถ้าจัดโอกาสให้ครูสามารถพูดจากันได้ ทำให้ทุกคนมีลักษณะเป็นหนึ่ง จะช่วยเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่กัน ซึ่งการรวมกลุ่มทำให้ครูได้มองปัญหาได้กว้างขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาได้ในระยะยาว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูและผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่สนใจจะนำโปรแกรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษาวัดโปรงฝน จังหวัดปทุมธานีไปใช้ ควรมีการศึกษา แนวคิด เนื้อหา วิธีการจัดกิจกรรม และการประเมินผล อย่างละเอียดเพื่อให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
2. ควรมีการจัดกิจกรรมการศึกษาสำหรับครู เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของครู โดยเน้นให้ครูได้กำหนดปัญหา มีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน มีการติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. กิจกรรมและสื่อที่ใช้ประกอบการดำเนินโปรแกรม ควรเลือกให้เหมาะสมกับสถานการณ์การดำเนินงานชีวิตประจำวันของครู
4. ควรมีการขยายเครือข่ายงานการพัฒนาคูของโปรแกรมไปสู่หน่วยงานในระดับอื่น ๆ เช่น กรมการฝึกหัดครู เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของครูในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. ควรมีงานวิจัยที่พัฒนาต่อเนื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือของครูไปสู่หน่วยงานระดับอื่น ๆ เพื่อให้ครูมีการขยายเครือข่ายที่กว้างขึ้น และไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
2. ควรมีการศึกษาถึง การจัดกิจกรรมการพัฒนาตนเองแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนประถมศึกษา ในการแก้ปัญหา โดยการร่วมมือระหว่างครู ว่างโรงเรียนในกลุ่มเดียวกัน และในระดับอำเภอ เพื่อให้การวิจัยครอบคลุมในการพัฒนาเด็กได้กว้างขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย